

Nro. 47.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Pénteken December 11-dik napján 1812-dik
esztendőben.

B é t s.

A' múlt vasárnap, e' hónap' 6-dikán szokott rendtartással tartatot a' Cs. K. Felséges Udvarnál az Arany Gyapjas Rend' innepe. Felséges Urunk és a' Cs. 's K. Fő Hertzegek, a' Rendnek minden itt lévő tagjaival egyetemben, a' Rendnek formaruhájába öltözködve 's annak czímerével ékeskedve, az Udvarnokoktól kísértetvén, a' testőrző seregeknek tiszteletet tévő sorai között az udvari templomba mentek nagy mise halgatására. Ennek vége lévén közönséges asztalnál ebédelt ő Felsége a' Fő Hertzegekkel együtt, a' melly két gráditsfog magasságra volt felemeltetve, a' Rend' tagjai pedig egy a' mellé helyheztetve lévő táblánál, számos éneklő és

B b b

egyéb muzsikai kar muzsikálván. A' Csász. Kir. egész Udvari Kar és az itt lévő Követségi tagok udvarlottak. Császárné ő Felsége édes anyjával *Mária Beatrix* Fő Hertzegaszszonnyal, s Antal és Maximilián Fő Hertzegekkel egyetemben különös kárpitos székben, a' Felséges Urunk gyermekei pedig a' karban ülve nézték ezen iunepi solennitásokat. Az egyéb nézők' számára különös karok voltak készíttetve.

Orosz Birodalom.

E' hónap' 8-dikán (a' múlt kedden) estve ismét érkezett a' Hertzeg *Schwartzenberg* fő hadi szállásáról *Bétsbe* egy Kurir, a' ki Nov. 30-dikán indult - meg Ratzkiból az akkori fő hadi szállásról. Ez a' Kurir Gen. Major Hertzeg *Lichtenstein Aloysius*. Ő is a' *Wolkowisk* mellett történt verekezésnek szerentsés következéseiről hozott újabb tudósításokat. Csak a' foglyok' száma, a' kik az ő elindulásának napjáig béhozattattak volt, fellyül haladta már az 5 ezeret, kik között sok Stábális és egyéb fő tisztek találtattak. Több mint 90 puska porral töltött szekerek, véghetetlen sokaságú bagázsia, és egy *Breschen* találatott ispotály, mellyben 1700 betegek és sebések voltak, lettek a' győzedelmek' prédájává. —

Ezen győzelem' jó következései közzé számíltathatik az is, hogy mind azok a' Kozák Pulkok (seregek) mellyek a' *Warchaui* Hertzegségbe bétsaptak vala, a' vissza veretett Orosz ármádához tsatólták magokat.

Minekutánna Hertzeg *Schwartzenberg* e'képpen a' *Sachen* vezérlése alatt lévő egész Orosz sereget a' *Polesiai* (*Bresci*) mocsarak közzé visz-

sza nyomta, 's ezen sereg a' maga emberekből, lovakból, szekerekből és mindenféle egyéb készületekből álló rendkívül való vesztese által alkalmatlanná tétetett arra, hogy valamely további fontos próbát tehessen, 's ílly módon az Austriai ármáda és azon magazinumok, mellyek a' *Sacken* ármádája által fenyegettettek, bátorságba helyheztesztődtek volna: útját a' *Slonimi* úton azonnal tovább folytatta H. Schwartzenberg a' cél felé.

Ezen *Wolkowski* verekedésnek leírása, a' mellynek hívatalszerént való előadásával az előbbeni Kurir e' hónap' 6-dikán ide *Bétsbe* megérkezett, ezeket foglalja magában: —,

„Az *Austriai* és *Szakszoni* seregek, mellyek a' *Narcw* vizén által menvén útjokat *Slonim* felé vették vala, Nov. 8-dikán *Wolkowski* be érkeztek: az Orosz vezér *Tschitschagoff* ármádájának több része felől pedig bizonyosan tudatott már ekkor, hogy Nov. 6-dikán *Roszanában* lévén, onnét *Slonim* felé nyomúl, minden kétség nélkül oly czéllal, hogy magát a' Gróf *Wittgenstein* ármádájával összeszatosolja. Nov. 9-dikén értésünkre esett az is, hogy egy ellenséges Osztály, a' melly *Bresc* mellett hátra hagyatott, a' szövetséges ármádáknak utánnok indúlt. Erre nézve Szakszoniai Gen. Major *Gablenz* kirendeltetett a' Szakszoniai ármádától, hogy ezt az ellenséges Osztályt verje vissza, a' ki ezt Nov. 10-dikén *Swisloez* (*Swislo*) körül szerentsésen meg is tselekedte, oly hirtelenül neki fordulván az ellenségnek, hogy egy tiszt és 25 emberek fogságra estek. Minthogy azonközben egy elfogatott levélből, mellyet Orosz Generális

Mellessin (a' közelébb kiadott Dresdai levél szerént *Melissey*) *Essen* és *Sacken* Generálisokhoz küldött, nyilvánágossá lett az, hogy a' *Bresc* mellett maradott Orosz ármáda két gyalog osztályokból és egy lovas Brigadából áll és *Rudnia* felé nyomúl: erre nézve Gen. *Reynier* is azonnal vissza indúlt seregének egy részével és egy *Kienmeyer* Huszár tsapattal *Swislocz* felé, azért is neveztesen, hogy ott magát a' Gen. *Durutte* vezérlése alatt *Warschau* felől jövő *Frantzia* Osztállyal össze tsatolja. Minthogy azonközben Gen. *Durutte*, kinek Nov. 11-dikéig *Swislocz*hoz kellett volna érkezni, de oda meg nem érkezhetett, azért, hogy előre vaió vigyázásból feljebb *Wolkovisk* felé kellett útját intézni, ehezképpest Gen. *Reynier* sem találta jónak *Swislocz* mellett a' nagy számú ellenséggel megütközni, hanem inkább ő is vissza vonta 12-dikben *Rossa*, 13-dikban pedig *Lapenicza* mellé magát. —

„Nov. 14 dikére vírradó éjjel elfogtak a' *Kienmayer* Huszárok egy Orosz Kurirt, a' ki Gen. *Sacken*hez küldetett Admirális *Tschitschagofftól*, és a' kitől nyilvánágosan megértette H. *Schwarzenberg* azt, hogy Gen. *Sackenre* a' légyen bízattatva, hogy az *Austriai* ármádát nyomban kövesse, és hogy a' Gen. *Sacken* vezérlése alatt lévő ármáda 17,658 gyalogokból és 7235 lovasokból álljon, a' melly ármáda Nov. 13-dikán Gen. *Reyniernek* *Rudnián* által *Lapenitzához* (a' *Rossa* vize mellett) valósággal is utánna menvén, véle hevesen megverekedett, de igen sokat vesztett. —

„Ezen környülállások arra indították H. Schwartzenerget, hogy legelőbb is a' Gen. *Sacken* ármádáját támadja meg, mellyhezképpent ő a' Gen. *Siegenthal* Osztályát és *Zechmeister*' brigadáját *Slonimban* a' Gen. *Tschitschagoff* *Nieswietz* felé való kikergetésire hátra hagyván, maga (H. Schwartzenberg) személyesen az ármáda több részivel, Nov. 15 dikén *Slonimból* visszatért és *Ozernitza* mellett állapodott meg, a' hol azt a' tudósítást vette Gen. *Reyniertől*, hogy ő a' *Lapeniczai* tanyában való megütközést el akarván kerülni, onnét magát 14-dikben *Wolkowiskhez* vissza vonta, itt a' Gen. *Durutte* osztályával magát összszetsatolta, és seregeit jó állásba helyhezette, mellyből őtet az ellenség Nov. 14-dikén és 15-dikén a' maga megújított és leghevesebb réá való ütései által is ki nem nyomhatta. Ezt megértvén H. Schwartzenberg, azonnal eltökéllette magában, hogy azon ellenséges seregbe, a' melly *Wilkowisk* mellett G. Reyniernek eleibe állott, kettőzött útat tévén a' hátára üssön. Nov. 16-dikán 10 órányi útat tévén, az *Austriai* sereg, estvére *Isabelinhez* érkezett, a' melly helység már a' *Frehlich* brigadája által körülkerítettve lévén, 500 foglyok, 20 munitziós szekerek, 100 lovak, és néhány tevék kerültek a' miénknek kezekre. Egy ellenséges tsapatot, melly a' *Wolkowisk* mellett lévő erdőbe vette volt bé magát, Vadász Major Gróf *Hartop* a' maga Batalionjának egy részével, abból kikergetett. Azután még egyszer próbát tett az ellenséges lovasság hogy előnyomúlhasson: de most is visszaveretett sok veszteséssel. A' verekedésnek az éjtzaka vetett véget. Igen dúséri Gen. *Freh-*

Lich a' *Lichtenstein* Huszár Regementjébéli Oberster *Blasits* és Oberstlieutenánt *Garnica* uraknak, úgy szintén a' Császár és *Blankenstein* Huszároknak vitéz magokmegkülömböztetések. —

„Az ellenség sok rendbéli próbákat tett ezen napon, hogy *G. Reynier* a' maga *Wolkowski* tanyájából kinyomhassa, de a' ki az *Austriai* ágyúkat az ellenségnek háta megett *Isabelinnél* durrogni meghalván, azonnal ő is leg nagyobb vitézséggel réá ütött előlről az ellenségre, 's kikergette őtet *Wolkoviskből*. Az *Orosz* ármádának előlről, hátulról, és oldalfélt lett ily módon való megtámadtatása őtet sietséggel való hátrálásra indította, mellyet ő *Wislocz* felé, az éjtzakának és a' nagy ködnek setétsége által segítettvén, nagy ijedtséggel tett meg. —

„Nov. 17-dikén a' *Narew* partja felé folytaták nagy sebességgel hátrálásokat az *Oroszok*, egy felől a' *G. Reynier*, más felől a' *Frehlich* seregei által kergettetvén. Ezen útban néhány ellenséges ispotályok, tartalékok, 2 Oberster, 1 Májor, 8 egyéb tisztek, és 1500 emberek estek fogságra az *Austriaiakhoz*, a' 7-dik ármáda is elfogott közel 1000 embert. De azután is szünetlenül hozták-bé a' foglyokat, úgy hogy ezen tudósításnak elindulásáig leg alább is réá ment 5000-re a' számjok. —

„Igen sajnós kárt vallott az *Austriai* sereg Nov. 18-dikán a' Vadász Major Gróf *Hartop* elesése által, kinek katonai talentomitól, és vitéz bátorságától sokat lehetett reménleni. Vadász Batalionját vezérelve esett-el, *Genimont* nevű Kapitánnyal, *Adamy* nevű fő Hadnagygyal, és 47 közemberekkel egyetemben. Ugyan ezen

Batalionbéli Hadnagy *Schmidt*, és Eszterházy Regementjébéli Kapitány *Alleman*, és 181 közemberek megsebesedtek. De az ellenség' vesztese hozzá hasonlíthatatlanúl több volt, minthogy, mint feljebb is mondódott, az ő elestekből, sebesekből, és nem találtatókból álló vesztese, leg alább 5 ezer emberekre telt. —

„Gen. *Frimont*, a' ki az Austriai ármádának egy részével *Slonimben* hátra hagyott vala, ezen napok alatt a' *Nieswicz* felé menő úton *Snowig* kergette az Admirális *Tschitschagoff* ármádájának hátuljáró tsapatját, a' hol számos ellenség esett fogságra. Lovas Kapitány *Paulini* a' *Novogrodek* felé menő úton *Teratschin* felé kitsapván, egy ellenséges tsoportra réá ütött, és sok foglyokat hozott vissza. F. M. Lieutenánu *Frimont* a' *Nieswiecki* úton előre nyomulván, az ő előljáró tsapatja az Oberstlieutenánt *Báró Walterskirchen* vezérlése alatt Nov. 18-dikán reggeli 4 órakor *Nieswiczre* réá ütött. Két száz Kozákok, a' kik még ott hátra voltak széllyel verettettek; egy Májor, egy Kapitány, és 20 Kozákok, sok bagázsival egyetemben elfogattattak; az ő Generálissok tsak hirtelen való elszaladása által menekedhetett-meg. Oberster *Báró Scheiter* vizsgálódás végett *Pinsk* felé kiküldetvén, 19-dikben az Ukraniai Kozákok 4-dik Regementjének 2 Svadronjait *Weliki Zeló* mellett előtalálván, széllyel verte, 's megértvén a' foglyoktól, hogy az ő egész Regementjek *Pruszana* mellett fekszik lógerben, estvefelé a' maga szélő vígyázóit egy kevéssé vissza vonta, hanem éjfél tájban egész tsapatjával útnak indulván, 20-dikban az ellenség' háta megé érkezett. A' Ko-

zák Regementet azonban már talpon és hadi rendben álva találta, a' melly hat Svadronból állott, 's *Menitzky* nevű Májor által vezéreltetett. Tsak ugyan nagy sebességgel réá ütött *Báró Scheiter*, 's elszélesztvén egy óráig úzte azt. A' 800 Kozákok között 6 tisztek, 4 trombitások, 359 közemberek, és 250 lovak fogattattak - el, kiknek számma már tsak magában is fellyúl haladja azon lovasainknak számokat, a' kikkel *Oberster Scheiter* ezen szerentsés próbát tette. Három tisztek, kik között volt a' nevezett Major is, és 70 köz emberek elhullottak. A' mi egész vesztesünk 4 megsebesedett emberekből állott. —

„Abból az expeditzióból, mellyet F.M. Lieutenant *Frimont Nieswicz* felé tétetett, és a' Kapitány *Paulini* kitsapasából, valamint szintén a' Generális *Mohr* tudósításaiból is, a' ki *Grodno* felől a' *Niemen* mellé *Bilitzához* ismét megérkezett vala, kételkedés nélkül ki lehetett hozni, hogy az Admirális *Tschitschagoff* ármádája Nov. 15-dikén *Swertzin* mellett a' *Niemen* job partjára általmenvén, egyenesen *Minsk* felé folytatta útját.“

* * *

A' Párisi Monitőrben kijött a' Frantzia nagy ármáda 28-dik *Bülletinje*. Ekképpen következik: —,

„*Smolensk* November' 11-dikén. A' Császári fő hadi szálláe Nov. 1-ső napján *Wiasmában*, 9-dik napján *Smolensken* volt. Az idő igen szép vala November' 6-dikáig: de 7-dikben elkezdődött a' tél, és nagyon havazott. Az utak felettébb megsíkúltak, úgy hogy az igavonó lovak igen nehezen mehetnek rajtok; ezen

lovaink között már sokat elvesztettünk a' hideg és sok strapátzia miatt; a' szabad ég alatt való hálás igen ártalmas nékiek. —

„A' mi hátúljáró tsapatjaink a' *Maloi-Jaroslawetzi* verekedéstől fogva nem láttak az ellenséges seregek között egyebet Kozákoknál, kik, mint az Arabsok, úgy nyüzsgenek szárnyaink körül, hogy őket nyughatatlankodtassák. —

„Valami 12,000 emberekből álló Orosz gyalogság egy Kozák rajtól segítettvén, *Wiasmától* valami egy óra távolságra, délutánni 2 órájában, az Eckmühli Hertzeg és az Olasz Vice-Király között elvágta az útat, de a' kik erre a' magok seregeikkel réá ütvén, őket az útból elkergették, az erdőbe hajtották, 's egy Generálmájort számos emberekkel és 6 ágyúkkal egyetemben elfogtak. Ezen történettől fogva semmi Orosz gyalogságot nem láttunk, tsak Kozákokat. —

„Azolta, hogy November' 6-dikán a' rossz idő beállott, 3000 darab igavonó lovat vesztettünk-el, 's valami 100 puskaporos szekeret a' levegőbe felvettettünk. —

„Gróf *Wittgenstein*, a' *Finnlandiából* érkezett Orosz Osztályok 's a' Petersburgi sok militzia által megerőssítettvén; Oktober 18-dikán a' Marschal *St. Cyr* ármádáját megtámadta: de ezen Marschal és Bavarus Generális *Wrede* őket, minekutánna 3000 embereit elfogták 's a' tsatázó mezőt az ő holtjaikkal befedték volna, vissza kergették. Hanem tudtára esvén Marschal *St. Cyrnek*, hogy a' Bellunoi Hertzeg Marschal *Victor* néki a' 9-dik ármádával segítségire jön: tehát Marschal *St. Cyr* is által jött a' *Düna* jobb partjáról a' balra, hogy egye-

sülvén Gróf *Wittgensteint* megverjék, és a' Duna job partjára vissza kergessék. Marschal *St. Cyr* igen dítséri a' vezérlése alatt lévő seregeket. A' Helvétziai Regementek nagyon megkülömböztették magokat hidegvérűségek és vitézségek által. Oberster *Guleneue* sebet kapott. Marschal *St. Cyr* is lövést kapott a' bal lábán; helyette Marschal *Oudinot* (a' Reggioi Herceg) vette ismét által a' 2-dik ármádának vezérlését. —

„A' Császár nem volt soha egészségesebb, mint most.“

Török Birodalom.

Mint az itt következő tudósítás mutatja, még nem lehet tudni, hogy mit fog a' jövő szólni a' Török és Orosz Udvarok között fenn forgó politikára nézve. —,

„*Triest*, November 13-dikán. A' Frantzia levelek e'képpen beszélnek a' Konstantzinápolyi tikkely alatt: Úgy látszott eleinten, hogy a' Török ármáda vissza fog utazni *Adrinopoli* felé, most pedig bizonyosnak látszik lenni, hogy a' *Schumlai* lógerben marad, a' hova nem régen is 20,000 emberekből álló segítség érkezett hozzá. A' *Szerviát* illető környülállások felől pedig azt mondják, hogy ezek nem Konstantzinápolyban, hanem Nissában, vagy talám Szerviában fognának végképpen eligazíttatni; melyre nézve azok a' Követek is, a' kik Szerviából Konstantzinápolyba küldettettek vala, vissza térni kénteleníttetnek onnét hazájokba. Három Orosz hadi foglyokból álló tsapatok, a' kik a' Török birodalomból haza felé utaztak, útjokban letartóztatattak, 's a' Silistriai, Niko-

poli, és Rutsuki kaszármákba zárattattak. Egy Anglus Fregát, a' Dardanellák között által akarván evezni, az ott való általevezés néki meg nem engedtetett, 's több e' félék." — (Ezen Triesti tudósításban előforduló tárgyakról bajsosan lehet valamit ítélni addig, míg más tudósítások nagyobb világosságba nem helyheztetik őket).

Svétzia.

A' Svétziai Koronaörökös (a' volt Hertzeg *Pontecorvo, Bernadotte*) a' fiának *Oscárnak*, Báró *Cederhielmet* fő Udvari Mestérévé nevezvén, a' Dániai Udvari újság szerént szép oktatással adta azt néki által, mellyben egyéb szavai között ezek is előfordútlak: — „Emlékeztesse az Úr az én fiamat szünet nélkül arra, hogy azon büntetések között, mellyekkel az ég valamelly népet meglátogathat, egy gyenge uralkodó légyen; hogy a' leg nagyobb ha az uralkodo erés állandó akarattal nem bír, annak a' Státusok' felfordúlása, hazafiak között való hadakozások, 's a' népek' rabszolgasága a' következései; és hogy a' hadakózás ugyan valamelly országnak a' leg nagyobb szerentsétlensége légyen, de bizonyos környülállások között tsakugyan a' hadakozás az égyetlenégy eszköz arra, hogy valamelly nemzetnek az ő ereje vissza adathasson, benne a' régi lélek feleleveníttethessék, és ő az idegen uralkodás alá való eséstől 's önnön nevének elvesztésétől meg oltalmaztathassék.“

Nagy Britannia.

Londonban Oktober 1-ső napján kiadatott a' Britanniai tengeri erőnek laistroma, és áll 1022 hadi hajókból, mellyek között 263 Línea hajók,

36 negyvennégytől fogva ötvenig való ágyús hajók, és 264 Fregátok találhatók. A többek kisebb könnyű hajók, melyeknek az ő alkatásokra nézve külömbkülömb neveik vannak, t. i. Corvete, Galliotte, Brander, Brigge, Kutter, Lugger, 's a többi.

Bardaxi - y - Azara, Oktober 14-dikén Londonba érkezett; Pétersburg felé folytatja útját; mint rendkívül való Követ a Kadikszban lévő Spanyol Országglószéktől az Orosz Császári Udvarhoz van rendeltetve, a hol eddig az insurgents Spanyol nemzet ügyét, mint Követségi Ágens, *Don Francisco de Zea Bermudez* folytatta, a ki az Orosz Birodalom és a Spanyol nemzet között való barátsági és szövetségi kötést a Kadikszai Országglószék nevében, a múlt Jul. 20-dikán, *Welkie Lucki* nevű városban aláírta.

Leg újabb újság.

A mi leg nevezetesebb újságunk, mellyel ma elő álhatunk, ez: —,

„*Wilna*, November 29-dikén. Éppen most vevők a tudósítást a felől, hogy *Napoleon* Császár maga egy számos ármádával, a Generális *Tschitschagoff* ármádájának eleibe ment; 's ugyan azon idő alatt a 2-dik és 9-dik ármádák is, az a Marschal *Oudinot*, e pedig a Marschal *Victor* vezérlések alatt, más oldalról ugyan oda útnak indultak. November 26-dikán a *Bereczyna* nevű víz mellyékin *Wesilowó* mellett, *Napoleon* Császár maga ezen Orosz ármádával szembe találkozott, és azt (hogy a Wilnai tudósítónak kifejezését megtartsuk) *totaliter* megverte. Marschal *Oudinot* és *Victor*, hasonlóképpen a nevezett víz mellyékére nyomultak elő, az a víz leg felsőbb részénél *Plescenice*, e pedig alább *Ziembín* felé *Borisow* mellett. A nagy ármáda fő hadi szállását nem soká várták *Wilnába*.